

Villsvin og Villsvinprosjektet

Hjortevilt 2023

Johan Bergerud

Utmarksforvaltningen AS

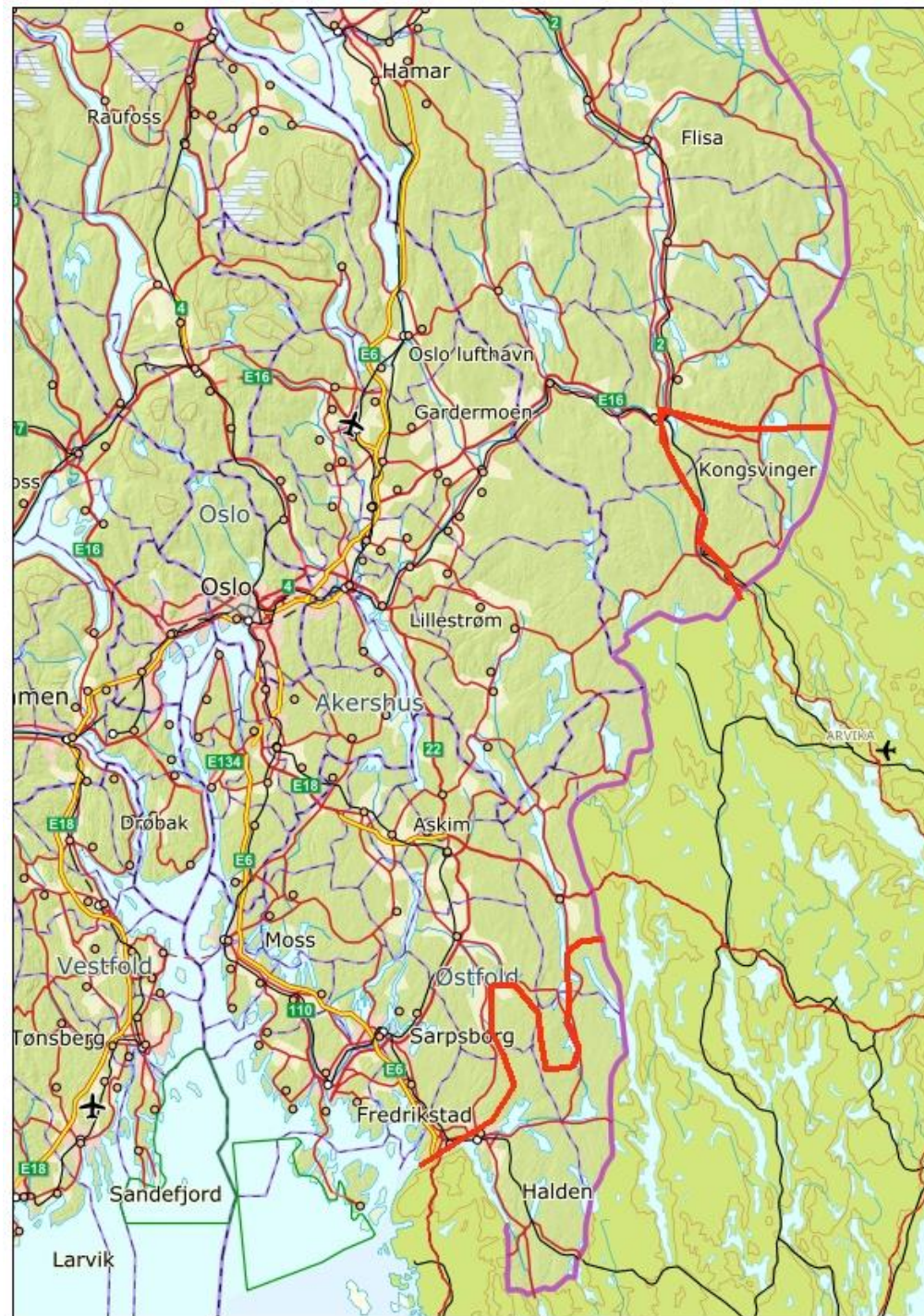
**UTMARKS
FORVALTNINGEN**

Kunnskap, nettverk og møteplasser

Adferd

- Familiegrupper (suggeflokker)
  - Sugger med unger.
  - Kan ha næringsøk over store områder og kan vandre langt på en natt.
- Hanngris lever for seg selv eller i små grupper.
  - Oppsøker familiegruppene i parringstiden.
- Ved ca 1 års alder blir unge hanngris jaget/utstøtt fra gruppene.
  - Kan vandre langt, ofte slike som blir observert på «nye» plasser.

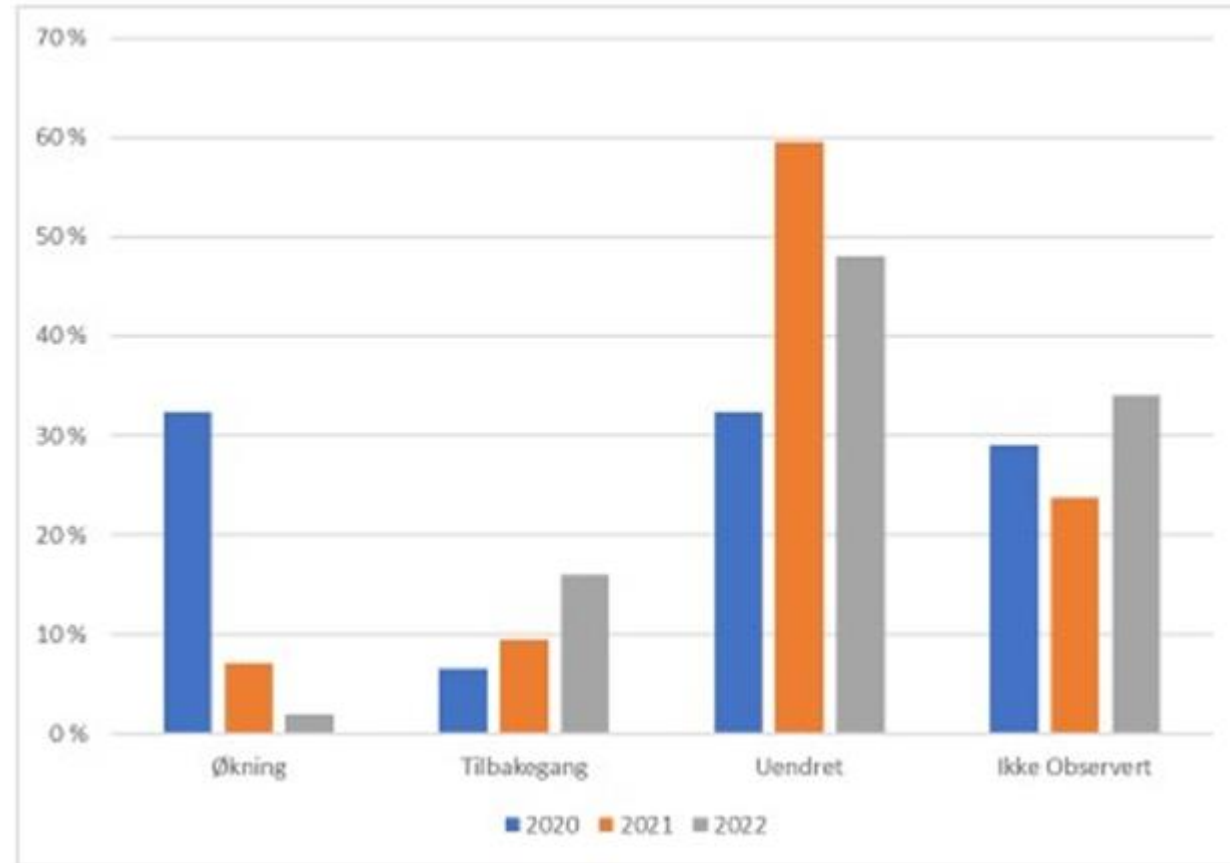
Kart fra 2018 men er ikke så langt unna det vi har i dag

**UTMARSKS
FORVALTNINGEN**

Kunnskap, nettverk og møteplasser

Spørreundersøkelse til valdledere fra Halden til Elverum

Lover og regler

- Jakttid
  - Hele året
  - Sugge med unger er fredet hele året
  - Diende unger
  - Dersom alle unger blir skutt så kan sugga skytes.
- Grunneier har jaktrett.
- Krav om ettersøk
  - Det skal gjennomføres ettersøk dersom villsvin blir påskutt.
    - *Den som under jakt eller forsøk på felling skadeskyter storvilt eller kongeørn, plikter å gjøre det en kan for å avlive dyret snarest mulig. Vedkommende plikter å forvise seg om påskutt dyr er truffet eller ikke.*
  - Pr nå er det ikke krav om godkjent ettersøkshund slik som for hjortevilt

Lovverk

- Foring og Åte
  - Foring: Når formålet er å bedre næringstilgangen til viltet, eller med formål å avlede viltet fra avling, trafikk, bebyggelse eller lignende.
  - Åte: Legges ut med det formål om å trekke vilt til åteplassen for jakt og felling.
    - Ikke mer den det som normalt konsumeres i løpet av et døgn.
- For villsvin:
- Forbud mot fôring av villsvin. Åting er tillatt.
- Forskrift fra 2020

**UTMARKS
FORVALTNINGEN**

Kunnskap, nettverk og møteplasser

Kunstig lys

- Kunstig lys ved jakt på villsvin i åpent terreng eller på åteplass.
  - Lovendring juni 2021.
- Ingen begrensning i type, termisk, nattoptikk osv.

Grunneierbasert tiltaksplan for kontroll av villsvin i Norge –Villsvinprosjektet.

- Jobber ut fra den nasjonale målsetningen: Minst mulig villsvin i Norge, spredt utover et minst mulig område.
- Hva legger vi i det?
  - Ønsker ikke en spredning av villsvin fra der de er i dag, spesielt med tanke på suggeflokker med unger.
  - Ikke etablering av villsvin i nye områder.
  - Sterk fokus på å holde villsvin vekk fra jordbruksområder hvor de kan gjøre stor skade.
- Jordbruksavtalen 2019 – 2 mill til reduksjon av villsvin
- Handlingsplan mot villsvin
  - Grunneierne og lokale jegere er viktigst for å redusere og begrense villsvinbestanden
- Grunneier skal fortsatt ha jaktretten til villsvinet
- Organisering av grunneierne er sentralt
- Bred forankring på tvers av grunneierorganisasjonene

Hvorfor og hvordan kontrollere villsvin

- Selv om målet ikke er utryddelse så skal det fortsatt skytes mest mulig villsvin i Norge.
- **Utfordringer**
  - Skyhet pga forstyrrelse og jakt.
  - Nattaktive
  - Dagleier er ofte i tett vegetasjon eller ubrukte områder
  - Hendelsesstyrt områdebruk
  - Husker godt
- **Jakt**
  - Skyt rett dyr til rett tid

Hvorfor og hvordan kontrollere villsvin

- Sugge med unger er fredet hele året
  - 1. Det etiske rundt jakta, å skyte mordyr fra ungene er ikke akseptert i norsk jakt
  - 2. Ledersugga holder flokken samlet.
- Flokkdyr, ofte ledet av en eldre sugge, med reproduserende avkom.
  - Ikke ledersugga som får flest unger
  - 60 % av kultingene blir født av suger som er 2 år eller yngre.
  - Dersom ledersugga blir skutt så vil flokken splittes opp og spredningen av villsvin vil gå raskere.
    - De resterende suggene i flokken vil danne egne flokker.
  - Sugga lærer og husker
- Hvordan og når skal/kan man da skyte suger?
  - Såkalte Gylder, ungpurker
  - Høyt uttak av kultinger vil gi økt mulighet til å skyte suger.

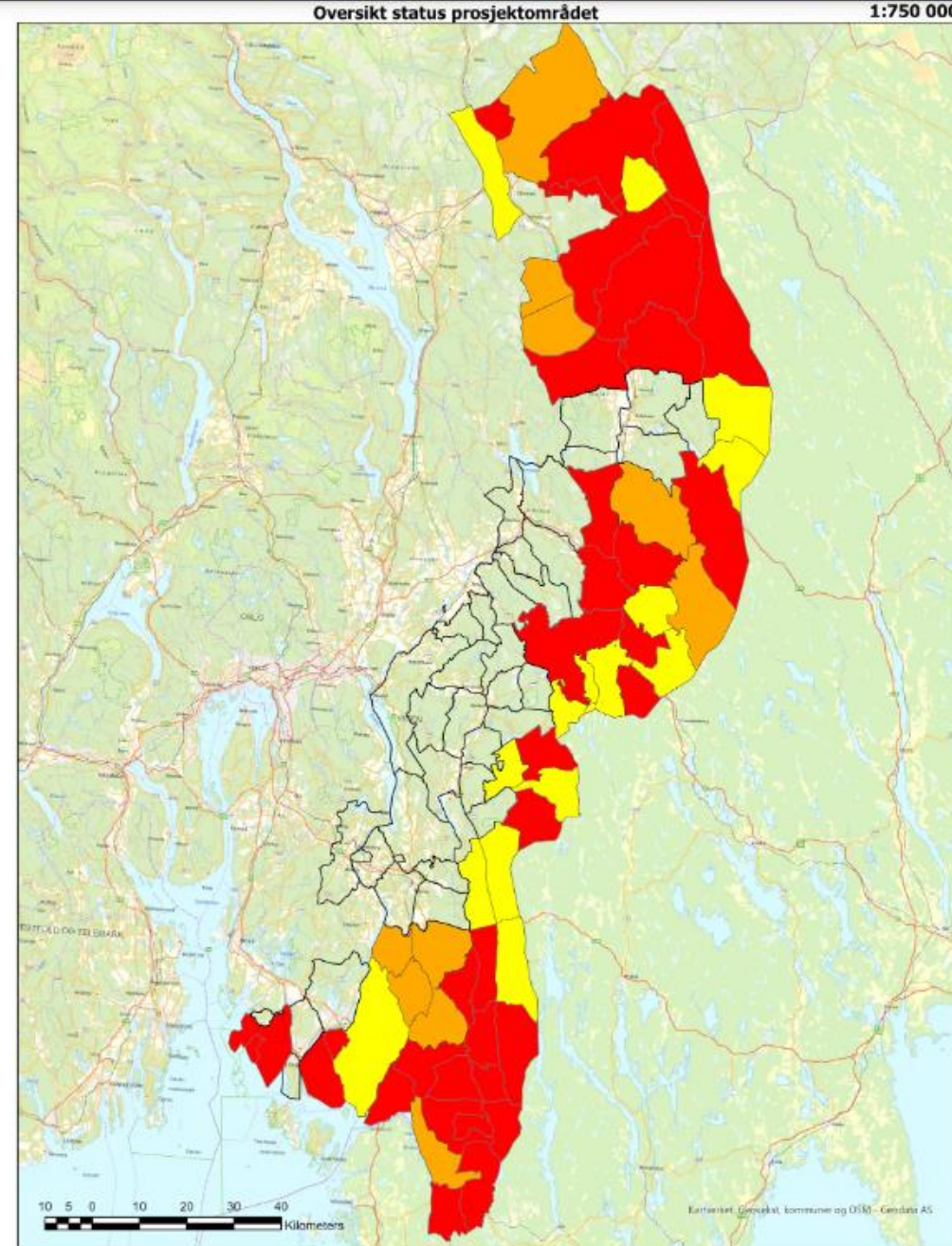

Hvordan jakte villsvin i nye områder

- Grunneiers tillatelse, riktig våpen med mer.
- Ofte enkeltgris som vandrer over store områder
- Begynn med viltkamera og tjære.
- Dersom regelmessig observasjoner av villsvin kan man lage åtestasjoner.
- Sporsnø

Villsvinprosjektet og grunneierorganisering

- Prosjektområde langs svenskegrensen fra Halden i sør til Elverum i nord.
- Vi har tatt utgangspunkt i elgvaldene.
- De aller fleste grunneiere er allerede medlemmer i elgvald.
- På den måten når ut til flest mulig med budskapet.
- Ved hjelp fra kommunene har vi hatt møte med elgvaldene.

MOMENTER FOR GRUNNEIERSAMARBEID

- Hovedpoenget er at det skal være et jakttrykk på villsvin hele året.
- **Hvem skal gi jakttillatelse på villsvin?**
  - Grunneier, Jaktleder, Grunneierlag?
- Avklaring tillatelse til å skyte villsvin under elgjakta/annen jakt.
- Etablering av åteplasser.
  - Anbefalt minst 200m til eiendomsgrense og trafikkert vei.
Atal åteplasser pr arealenhet
- **Forpliktelse på at det ikke skal fores.**
  - Foring/åting
- **Rapportering av sett/skutt villsvin.**
  - Hvem rapporterer. Hvordan.
- **Ettersøk av skadeskutte villsvin.**
  - Kryssing av eiendomsgrenser
- Eventuelt beredskapsgruppe (Jakt på skadegjørende villsvin)
- Evt. organisering av hundejakt/fellesjakter.
- Hvem skal ha kjøttet. Godtgjørelse innsendte prøver.
- Jaktrett på jord som leies ut

ERFARINGER SÅ LANGT

JAKT

- Villsvinflokker bruker store arealer
- Jakt er mer effektivt enn feller
- Der det er jaktet lenge, er det noen spesialister som feller mange villsvin.
- Det felles mest vinterstid
- Det felles lite under elgjakt
- Villsvin blir borte lenge etter hundejakt.
- Åtejakt er mest effektivt

GRUNNEIERORGANISERING

- Vanskeligere å organisere grunneierne der villsvinene har vært lenge.
- Enklere i områder med færre grunneiere
- Ønsker ikke ukjente jegere på sin eiendom
- Lite resultater uten drahjelp fra kommunen

Hva har vi i Villsvinprosjektet drevet med i tillegg til etablering av grunneiersamarbeid?

- Informasjon: Webinarer, villsvinkvelder, nyhetsbrev og foredrag
- Studietur til Sverige høsten 2022 med 35 personer
- Innspill til høringer på lover og regler som omhandler villsvin
- Bidratt til bedre rapportering av felte villsvin (viltrapporten og hjortviltregisteret)
- Testing av feller (2020-2021)
- Utvikling av opplæring (samarbeid med Skogkurs og Njff)

Villsvinnprosjektet

Her kan du blant annet melde deg på nyhetsbrev fra prosjektet

**UTMARKS
FORVALTNINGEN**

Kunnskap, nettverk og møteplasser

Takk for meg